

08.11.2021

Asia/11

§ 806

V 24.11.2021, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite Vihreä lippu –ohjelmaan osallistumisen mahdollistamisesta kouluille ja päiväkodeille

HEL 2021-006769 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki varmistaa kaikille kouluille ja päiväkodeille mahdollisuuden osallistua kasvatusalan kestäväen kehityksen Vihreä lippu -ohjelmaan.

Vihreä lippu -ohjelma on hyväksi havaittu kestäväen kehityksen ohjelma ja ympäristösertifikaatti, joka tukee perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa edistettävää kestävyyskasvatusta. Kestävyyskasvatuksen mukaisia konkreettisia toimenpiteitä edistetään myös ilman Vihreä lippu -ohjelmaa, koska ne ovat osa opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteita. Vihreä lippu -ohjelma vahvistaa kuitenkin erityisesti ekologisen kestävyiden edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä tukee sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyyskasvatuksen kokonaisuuksia.

Lisäksi Vihreä lippu -ohjelman edistäminen on kirjattu konkreettiseksi toimenpiteeksi Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmassa. Ohjelman tavoitteet edistävät myös Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (2021–2028), jossa todetaan, että helsinkiläisten luontosuhdetta vahvistetaan ja tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden merkityksestä lisätään.

Suomessa Vihreä lippu -ohjelmassa on mukana yli 300 päiväkotia, kouluja ja oppilaitosta, joista Helsingin osuus on 41 yksikköä. Vihreä lippu on osa kansainvälistä Eco Schools -ohjelmaa, jossa on mukana oppilaitoksia 68:sta maasta.

Ohjelmaan osallistumisen kustannukset kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle kolmen ensimmäisen vuoden aikana olisivat 167 475 €/vuosi, mikäli jokainen varhaiskasvatus- ja perusopetusyksikkö haluaisi ohjelmaan hakeutua. Neljännestä toimintavuodesta eteenpäin osallistumismaksut olisivat 64 950 €/vuosi, mikäli jokainen yksikkö olisi saavuttanut Kestävä Vihreä lippu -tason. Ohjelmaan osallistuva yksikkö voi anoa kyseessä olevalle tasolle pääsyä kolmen hyväksytyin Vihreä lippu -projektinsa jälkeen, eli aikaisintaan neljännestä toimintavuodesta alkaen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää kaupunginvaltuuston lautakunnan käyttöön osoittaman, noin 1,3 miljardin euron määrärahan tarkemmasta kohdentamisesta toimialan vuoden 2022 tulosbudjetissa ja toimintasuunnitelmassa.

Vastaus on asiasta saadun kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.10.2021 § 352

HEL 2021-006769 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Mari Holopaisen valtuustoaloitteesta koskien Vihreä Lippu –ohjelman osallistumisen mahdollistamista kouluille ja päiväkodeille.

Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma ja ympäristösertifikaatti kasvatusalalle. Vihreä lippu –ohjelmaa koordinoi FEE Suomi (Foundation for Environmental Education) ja sen tarkoitus on innostaa lapset ja nuoret oppimaan kestävän tulevaisuuden tietoja ja taitoja konkreettisen tekemisen kautta. Ohjelmassa lapset ja nuoret kehittävät oman oppimisympäristönsä arkea kestävämmäksi yhdessä opettajien ja kasvattajien kanssa. Toteutuksessa perehdytään yhteen kestävyysteemaan kerrallaan (esim. ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus) ja tutkitaan siihen liittyviä ratkaisu- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Suomessa Vihreä lippu -ohjelmassa on mukana yli 300 päiväkotia, koulua ja oppilaitosta, joista Helsingin osuus on 41 yksikköä. Vihreä lippu on osa kansainvälistä Eco Schools -ohjelmaa, jossa on mukana oppilaitoksia 68 maasta.

Vihreä lippu –ohjelma tukee sekä valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden että Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjä ja tavoitteita. Myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa nostetaan esille koulun tehtävä kestävän tulevaisuuden rakentajana. Lisäksi Vihreä lippu -ohjelman edistäminen on kirjattu konkreettiseksi toimenpiteeksi Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmassa (toimenpide 92). Vihreä lippu -ohjelman tavoitteet edistävät myös Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (2021–2028), jossa todetaan, että helsinkiläisten luontosuhdetta vahvistetaan ja tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden merkityksestä lisätään.

Kestävän kehityksen kasvatukseen kuuluu opetussuunnitelmien mukaan ekologisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyuden kokonaisuudet. Kestävyyskasvatuksen mukaisia konkreettisia toimenpiteitä edistetään myös ilman Vihreä lippu -ohjelmaa, koska ne ovat osa opetussuunnitelmien tavoitteita. Vihreä lippu -ohjelma vahvistaa kuitenkin ekologisen kestävyuden käsittelyä ja tukee myös muita kestävyyskokonaisuuksia. Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjesti yhdessä FEE Suomen kanssa Vihreä lippu -infoja kevääl-

lä 2020. Infotilaisuuksiin osallistui useita kymmeniä kasvatusalan ammattilaisia, joten kiinnostua ohjelmaa kohtaan on selvästi olemassa.

Vihreä lippu -ohjelmaan osallistuminen maksaa alle sadan hengen yksikölle vuodessa 275 euroa ja yli sadan hengen yksikölle 550 euroa. Kestävän Vihreä lippu -tason saavuttaneille yksiköille maksu on 150 euroa vuodessa. Osallistuja voi anoa Kestävälle Vihreä lippu -tasolle pääsyä kolmen hyväksytyin Vihreä lippu -projektinsa jälkeen, eli aikaisintaan neljännestä toimintavuodesta alkaen. Helsingin peruskoulujen määrä on yhteensä 102 ja niistä 94 yksikköä on yli sadan hengen yksiköitä. Mikäli jokainen perusopetusyksikkö haluaisi osallistua ohjelmaan niin perusopetuksen osalta yhteissumma olisi 53 900 euroa. Lisäksi Helsingissä toimii 289 kaupungin omaa suomenkielistä päiväkotia ja 47 ruotsinkielistä päiväkotia. Näistä 81 yksikköä on yli 100 hengen yksiköitä, joten yhteissumma ohjelmaan osallistumiseen olisi yhteensä 44 550 euroa. Alle 100 hengen päiväkotien osallistumismaksujen yhteissumma on 70 125 euroa. Toisella asteella Stadin AO on sitoutunut OKKA-sertifikaattiin ja suurimmalla osalla lukioista on jo Vihreä lippu -ohjelma käytössä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialla potentiaalinen kokonaiskustannus varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen osalta olisi siis 168 575 euroa.

Vuosimaksuun sisältyy kaikki ohjelmaan liittyvät materiaalit ja FEE Suomen tarjoama asiantuntijatuki ympäri vuoden. Lisäksi ohjelma tarjoaa mahdollisuuden myös kansainväliseen yhteiskehittämiseen muiden maiden Eco Schools -oppilaitosten kanssa. Holopaisen aloitteessa todetaan, että osallistumismaksu on kynnys osalle kouluista ja päiväkodeista ohjelmaan osallistumiselle. Tutkimustietoa tällaisen kynnyksen olemassaolosta ei ole, mutta kestävän kehityksen koulutuksissa ja Vihreä lippu -infoissa kasvatusalan ammattilaiset ovat sanoittaneet toiveensa liittyä ohjelmaan, mutta yksikön määrärahat eivät ole sitä mahdollistaneet.

Kaupunkitasoisia esimerkkejä ohjelman osallistumisen mahdollisesta on esimerkiksi Vantaalla ja Oulussa. Vantaalla kaupunki maksaa suomenkielisessä perusopetuksessa puolet Vihreä lippu -ohjelman vuosimaksusta ja toisella asteella vuosimaksu maksetaan kokonaan. Oulussa puolestaan kaupunki maksaa osallistumismaksun kolmen ensimmäisen vuoden osalta.

Vihreä lippu -ohjelmaan osallistuville yksiköille tehtiin osallistujakysely vuonna 2020. Kyselyyn vastanneista 88 % suositteli ohjelmaa kollegalleen. (115 vastausta, joista 101 suositteli, 2 ei suositellut ja 12 jätti tyhjäksi). Kyselyn perusteella osallistujat pitävät ohjelmaa pääsääntöisesti hyvänä, mutta toivovat ympäristökasvatustyön tueksi lisää koulutusta ja mahdollisuuksia kokemusten vaihtoon. Osallistujien kokemuksia ja nä-

08.11.2021

kemyksiä kartoitettiin myös Jonna Härmävaaran 2020 valmistuneessa pro gradu -tutkimuksessa, johon hän haastatteli 12:ta Vihreä lippu -osallistujaa. Osallistujakyselyn ja Härmävaaran pro gradu -tutkielman perusteella Vihreä lippu tarjoaa osallistujille tukea ja hyväksi koetun toimintamallin.

Vihreä lippu -ohjelma tukee myös jo olemassa olevia kehittämiskokonaisuuksia. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa on kehitetty yhdessä lasten ja varhaiskasvatusalan ammattilaisten kanssa KETTU –kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa -malli, jossa tutkitaan tulevaisuutta yhdessä seitsemän eri ketun kanssa. Kettu-malli voi madaltaa kynnystä sitoutua myös sertifioituun Vihreä lippu -ohjelmaan.

Vihreä lippu -ohjelma on hyväksi havaittu kestävän kehityksen ohjelma ja ympäristösertifikaatti, joka tukee kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edistämää kestävyyskasvatusta. Ohjelma vahvistaa erityisesti ekologisen kestävyuden edellyttämiä tietoja ja taitoja. Ohjelman mahdollistamiseksi ei tällä hetkellä ole talousarviossa varattu määrärahoja. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla potentiaalinen kokonaiskustannus olisi kolmen ensimmäisen vuoden aikana 167 475 euroa/vuosi, mikäli jokainen varhaiskasvatus- ja perusopetusyksikkö haluaisi ohjelmaan hakeutua. Neljännessä toimintavuodesta eteenpäin osallistumismaksut olisivat 64 950, mikäli jokainen yksikkö olisi saavuttanut kestävän Vihreä lippu -tason.

21.09.2021 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anssi Almgren, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 28784
anssi.almgren(a)hel.fi